

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Jozefa Milučkého v právnej veci žalobcu: **BBC Five ABC, a.s.**, so sídlom v Bratislave, Námestie SNP 15, IČO: 35 945 583, *zastúpeného spoločnosťou B & S Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 5, IČO: 35 929 049, za ktorú koná konateľ a advokát Mgr. Peter Bartošík*, proti žalovanému: **Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., Podnikové riaditeľstvo Žilina**, so sídlom v Žiline, Námestie gen. M. R. Štefánika 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. PzV-PR 2009/003 zo dňa 12. augusta 2009, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 196/2009-130 zo dňa 20. apríla 2011 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 196/2009-151 zo dňa 7. júla 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 196/2009-130 zo dňa 20. apríla 2011 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 196/2009-151 zo dňa 7. júla 2011 **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 130,99 € (jednostotridsať eur deväťdesiatdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu B & S Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 5, vedený vo V. S.S. a. s., č. účtu X. v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom č. k. 2S 196/2009-130 zo dňa 20. apríla 2011 podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku zrušil rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p., odštepný závod Bratislava (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. 8101106109 zo dňa 12. mája 2009 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie; žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 561,43 € v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. 8101106109 zo dňa 12. mája 2009, ktorým bola podľa § 79 ods. 8 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) (ďalej len „zákon č. 364/2004 Z. z.“) a § 7 ods. 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd (ďalej len „nariadenie vlády č. 755/2004 Z. z.“), v súlade s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 367/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády č. 755/2004 Z. z., určená výška poplatkov pre rok 2009 za odbery podzemných vôd v celkovej výške 14.940 € (predpokladaný odber 150.000 m³/poplatok za MJ vo výške 0,09960 €/m³); zároveň žalobcovi určil tri splátky po 4.980 € v termínoch 30. júna 2009, 30. septembra 2009 a 31. decembra 2009.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že ustanovenia zákona č. 364/2004 Z. z., týkajúceho sa účelného, hospodárneho využívania podzemných vôd, vyjadrujú vôľu zákonodarcu diferencovať spôsoby využívania podzemných vôd z hľadiska ich určenia a osohu pre odberateľov. Vo všeobecnosti majú odberatelia povinnosť uhrádzať určenú finančnú náhradu (poplatok) za odber podzemných vôd a vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd. Ustanovenie § 79 ods. 3 citovaného zákona určuje, pri akom účele využitia sa povinnosť platiť poplatky za odbery podzemných vôd na ich odberateľov nevzťahuje. Podľa § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z. je výnimkou z poplatkovej povinnosti odber podzemných vôd na energetické využitie, ak sa následne vypúšťajú do podzemných vôd, okrem odberov geotermálnych vôd. Krajský súd neprisvedčil

argumentom žalovaného uvádzaným v preskúvanom rozhodnutí, ktorých podkladom bolo usmernenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3761/2006-5.1 zo dňa 13. apríla 2006 k výkladu § 6 ods. 2 písm. c/ nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z. Príslušné právne predpisy výslovne pojem „energetické využitie“ nedefinujú, preto je potrebné vychádzať z ich pojmového a významového výkladu. Energia je miera všetkých foriem pohybu hmoty. Základnými druhmi energie sú potencionálna, kinetická a vnútorná. Vnútorná energia zahŕňa rôzne druhy energie súvisiace s časticovou stavbou hmoty. Energetickým využitím podzemných vôd je proces, kedy medzi podzemnými vodami a okolím dochádza k vzájomnému pôsobeniu, vplyvu a k výmene energie. V danom prípade za pomoci odoberaných podzemných vôd dochádza k prijímaniu tepla a ďalším ochladzovaním priestoru, čo je nepochybne procesom definovateľným ako energetické využitie.

Krajský súd ďalej uviedol, že žalovaným prezentovaný výklad § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z. nemôže byť správny ani z dôvodu, že v samotnom zákonom ustanovení sa výnimka z povinnosti platiť poplatky za odber podzemných vôd na energetické využívanie nevzťahuje na odber geotermálnych vôd. Pokiaľ by energetickým využitím, ako tvrdil žalovaný, bolo len získavanie tepelnej energie, nenastal by taký prípad predpokladaný zákonodarcom, ktorý by bol od povinnosti platiť poplatky za odber podzemných vôd na energetické využitie oslobodený. Podľa názoru krajského súdu správne orgány vec nesprávne právne posúdili, čo malo za následok nezákonnosť jeho rozhodnutia.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť, konanie zastaviť a zaviazať žalobcu, aby žalovanému uhradil trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia. Namietal, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. d/, písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku). Namietal, že krajský súd nerozlišoval medzi dvoma rozdielnymi pojmami: podzemné vody a geotermálne vody, resp. ich stotožňoval. Geotermálna voda je jedným z druhov podzemných vôd a slúži na exploataciu zemského tepla z horninového prostredia; poukázal aj na zákonnú definíciu geotermálnych vôd (§ 3 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z.). Nie všetky podzemné vody, ktoré vydávajú tepelnú energiu, sú automaticky vody geotermálne. V rámci delenia podzemných vôd na jednotlivé druhy sú aj podzemné vody, ktoré je možné využiť na energetické účely pri získavaní a odovzdávaní

tepelnej energie a zároveň nejde o vody geotermálne. Žalovaný nesúhlasil s názorom krajského súdu, že nemôže nastať prípad, že podzemná voda je využívaná na energetické účely pre účely získania tepelnej energie a zároveň je oslobodená od poplatkov. V praxi totiž existujú prípady, kedy odberateľ odoberá podzemnú vodu na energetické účely vykurovania a je v zmysle § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z. oslobodený od poplatkov – ide o tzv. tepelné čerpadlá využívané na vykurovanie, ktoré odoberú teplotu podzemnej vody, čím dochádza k jej ochladeniu a do podzemných vôd sa vypúšťa ochladená. Základom tepelného čerpadla je uzatvorený okruh naplnený chladivom, ktoré pri nízkej teplote mení svoje skupenstvo na plynné. Pri takomto spôsobe vykurovania dochádza k využitiu nízkopotenciálneho tepla z okolia (z vody, vzduchu, zeme, odpadového tepla). Privedené teplo do výparníka spôsobuje vyparovanie chladiva, jeho nasávanie, stláčanie a vytlačenie do kondenzátora pomocou kompresora. Práca na pohon kompresora sa premení na teplo, ktoré sa pripočíta k teplu privedenému do výparníka a využije sa na vykurovanie. Využiteľné teplo sa skladá z tepla, ktoré bolo zdroju tepla odobraté jeho ochladením, a tepla, ktoré sa rovná pohonnej energii. Práve tento účel odberu podzemných vôd (pre tepelné čerpadlo na vykurovanie) spĺňa podmienku na oslobodenie od poplatenia, ak sa využitá (ochladená) podzemná voda následne vypúšťa do podzemných vôd; čo je prospešné pre životné prostredie. Žalovaný v priebehu správneho konania ani súdneho preskúmovacieho konania nepoprel, že medzi podzemnou vodou, ktorú využíva žalobca, a jej okolím (prostredím kancelárskej budovy žalobcu) dochádza k interakcii. Žalobca však podzemnú vodu odoberá pre technológiu chladenia, kedy dochádza k opačnému javu – k odovzdaniu tepelnej energie a k ohriatiu podzemnej vody. Zvýšenie teploty podzemných vôd má environmentálne negatívny vplyv na ich kvalitu, nakoľko zvyšovaním teploty vznikajú v podzemných vodách priaznivejšie podmienky pre rozpúšťanie solí obsiahnutých v horninovom prostredí, a tým sa mení aj chemické zloženie podzemných vôd. Dôvody, prečo je za energetické využitie považované len získavanie tepla, sú uvedené v usmernení Ministerstva životného prostredia č. 3761/2006-5.1 zo dňa 13. apríla 2006 (ďalej len „usmernenie MŽP SR“). Krajský súd však usmernenie MŽP nezohľadnil a v odôvodnení ani neuviedol argumenty, prečo tak urobil.

Žalovaný tiež namietal, že rozsudok krajského súdu je nezrozumiteľný a nevykonateľný a považuje ho za arbitrárny. Krajský súd neodôvodnil, v čom videl nelogickosť žalovaným poskytnutých odborných poznatkov. Krajský súd podľa názoru žalovaného nerešpektoval systematickú súvislosť jednotlivých ustanovení zákona

č. 364/2004 Z. z. a kontext určovania poplatkov. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 36/2010 (judikát č. 37/2010) a na rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia č. ZPS/2008/07513/GEE/II/2328 zo dňa 28. októbra 2008.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť a žalovaného zaviazat' na náhradu trov konania. Podľa názoru žalobcu krajský súd zobral do úvahy usmernenie MŽP SR ako aj vyjadrenie žalovaného z 25. novembra 2009, avšak nerozhodol v súlade s ich obsahom. Súd je povinný postupovať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi – v predmetnej veci v súlade so zákonom č. 364/2004 Z. z. Usmernenie ústredného orgánu štátnej správy však nemá všeobecnú záväznosť, preto nemôže mať vplyv na právne posúdenie veci. Podľa žalobcu krajský súd rozlišoval medzi pojmami podzemná voda a geotermálna voda. Poukázal na definíciu geotermálnej vody zakotvenú v § 3 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. Preto podľa žalobcu nemôže platiť, že z pohľadu citovaného zákona existuje nejaký iný druh podzemnej vody, ktorá slúži na exploataciu zemského tepla z horninového prostredia (ale iba v nejakom rozsahu) a zároveň nie je geotermálnou vodou, ale je podzemnou vodou určenou na energetické využitie, lebo slúži na transport a exploataciu zemského tepla iba v nejakom (menšom) rozsahu stanovenom žalovaným. Žalobca považuje odôvodnenie rozsudku krajského súdu za súladné s ustanovením § 157 Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku s tým, že termín verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj na jeho internetovej stránke www.nsud.sk minimálne päť dní pred vyhlásením rozsudku (§ 156 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, zistil, že žalobca podal 15. januára 2009 Poplatkové oznámenie o výške poplatkov za odbery podzemných vôd na rok 2009, v ktorom uviedol

predpokladaný odber geotermálnych vôd a iných podzemných vôd na energetické využitie vo výške 150.000 m³/rok.

Po uskutočnení miestneho zisťovania dňa 27. februára 2009 Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., odštepný závod Bratislava, dňa 12. mája 2009 rozhodol rozhodnutím č. 8101106109 podľa § 76 ods. 8 zákona č. 364/2004 Z. z. a § 7 ods. 3 nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z. o určení výšky poplatkov pre rok 2009 za odbery podzemných vôd v celkovej výške 14.940 € v troch splátkach. Dôvodom bolo zistenie, že žalobca využíva odoberanú podzemnú vodu pre technológiu chladenia, fontány a závlahovú vodu; odoberaná voda je meraná vodomermi pre všetky účely použitia bez osobitného merania podľa účelu ich využitia (na chladenie priestorov budovy žalobcu, fontány a zavlažovanie). Ak sa podzemné vody odoberajú na viac účelov použitia a jednotlivé odbery sa osobitne nemerajú určeným meradlom, použije sa najvyššia sadzba 0,0996 €/m³, tak ako to vyplýva z § 6 ods. 3, § 6 ods. 2 písm. d/ nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z. Vychádzal tiež z usmernenia MŽP SR k výkladu ustanovenia § 6 ods. 2 písm. c/ nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z.

Žalobca v odvolaní proti prvostupňovému správne rozhodnutiu okrem iného uviedol, že 20. apríla 2009 boli v jeho budove nainštalované a zaplombované tri nové vodomery, ktoré osobitne merajú množstvo podzemnej vody využívanej na závlahy, fontány a energetické využitie.

Žalovaný po uskutočnení miestneho zisťovania 8. júla 2009 vydal dňa 12. augusta 2009 rozhodnutie č. PzV-PR 2009/003, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a prvostupňové správne rozhodnutie potvrdil. V odôvodnení rozšíril dôvody vyrubenia poplatku za odber podzemných vôd na rok 2009 o skutočnosť, že energetickým využitím podzemných vôd sa rozumie len získavanie tepelnej energie z podzemných vôd (tepelné kúrenie v objektoch), nie odovzdávanie tepelnej energie podzemným vodám (chladenie objektov).

Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave rozhodnutím č. ZPS/2008/07513/GEE/II/2328 zo dňa 28. októbra 2008 žalobcovi podľa § 21 ods. 1 písm. b/ bod 1 zákona č. 364/2004 Z. z. povolil odber podzemných vôd z troch čerpacích studní à 25 l/s v celkovom množstve max. 75 l/s pre technológiu chladenia, fontány

a zavlhová vodu v komplexe na Plynárenskej ulici 7 v Bratislave; zároveň mu podľa § 21 ods. 1 písm. c/ citovaného zákona povolil vypúšťať odpadové vody (zmenená teplota) zo vsakovacích studní v max. množstvách uvedených pri odbere (podmienkou povolenia na vypúšťanie bola teplota odpadových vôd z technológie chladenia na vstupe do vsakovacích studní neprevyšujúca 25°C a pravidelná kontrola fyzikálnych vlastností vody – teplota – a jej kvality Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p., odštepný závod Bratislava).

Zákon č. 364/2004 Z. z. vytvára podmienky (okrem iných) na všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine, zachovanie alebo zlepšovanie stavu vôd, účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd, a upravuje práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb k vodám a nehnuteľnostiam, ktoré s nimi súvisia pri ich ochrane, účelnom a hospodárnom využívaní, ďalej zakotvuje oprávnenia a povinnosti orgánov štátnej vodnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona (§ 1 ods. 1 písm. a/ až písm. c/, ods. 2 citovaného zákona).

Podzemné vody zákonodarca definoval v ustanovení § 3 ods. 3 prvej vete citovaného zákona ako všetky vody nachádzajúce sa pod povrchom zeme v pásme nasýtenia a v bezprostrednom kontakte s pôdou alebo s pôdnym podložíom; za podzemné vody sa považujú aj geotermálne vody, ktoré slúžia ako médium na akumuláciu, transport a exploataciu zemského tepla z horninového prostredia. Primárnym využitím podzemných vôd je zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a na účely, na ktoré je použitie pitnej vody ustanovené osobitným predpisom; iné použitie podzemných vôd je možné iba pri zachovaní ich prednostného určenia (§ 3 ods. 4 citovaného zákona). Pojem podzemných vôd je preto širší ako pojem geotermálnych vôd. Na základe uvedeného možno dospieť k záveru, že geotermálna voda je jednou z podzemných vôd; geotermálna voda na rozdiel od ostatných podzemných vôd je definíčne vyčlenená z definície podzemných vôd. Zákonodarca rozlišuje medzi geotermálnou vodou odovzdávajúcou teplo (ktorá teplo neprijíma) a podzemnou vodou, ktorá nemusí slúžiť výlučne na odovzdanie tepla, ale napríklad aj na prijatie tepla. Zákon potom odlišne upravuje režim geotermálnych vôd a ostatných podzemných vôd.

Povinnosť odberateľa podzemných vôd platiť poplatky za ich odber a za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd je upravená v ustanovení § 79 zákona č. 364/2004 Z. z.

Poplatky za odbery podzemných vôd je povinný platiť ten, kto odoberá podzemné vody v množstve presahujúcom 15.000 m³ za kalendárny rok alebo 1250 m³ za mesiac. Táto povinnosť sa však nevzťahuje na odbery podzemných vôd pri odberoch na účely energetického využitia, ak sa následne vypúšťajú do podzemných vôd, okrem odberov geotermálnych vôd (§ 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z.). Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že ustanovenie § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z. bolo zavedené zákonom č. 230/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2005, a to článkom II bodom 31 tohto zákona. Zákonomodarca však k článku II zákona č. 230/2005 Z. z. dôvodovú správu neposkytol, resp. nevytvoril, nenachádza sa ani v spoločnej Česko-slovenskej digitálnej parlamentnej knižnici (<http://www.nrsr.sk/dl/>; www.nrsr.sk); je vytvorená len dôvodová správa k čl. I zákona č. 230/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach. Nie je preto možné zistiť zámer zákonodarcu so zavedením citovaného ustanovenia do zákona č. 364/2004 Z. z., ani čo rozumel pod pojmom „energetické využitie“ podzemných vôd. Odvolací súd preto vychádzal z teleologického, gramatického a systematického výkladu ustanovenia § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z.

Poplatky za odber **geotermálnych vôd** na účely energetického využitia podľa ustanovenia § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z., aj keď sa následne geotermálna voda vypúšťa do podzemných vôd, sa platia vždy. Výnimku tvoria **ostatné podzemné vody** za kumulatívneho splnenia nasledovných zákonných podmienok:

1. nejde o geotermálnu vodu,
2. ide o odber podzemnej vody na energetické využitie,
3. následné vypúšťanie „použitej“ podzemnej vody do podzemných vôd.

V predmetnej veci k prvému bodu odvolací súd uvádza, že žalobca neodoberá geotermálnu vodu, ale ostatnú podzemnú vodu, tak ako to vyplýva z rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia v Bratislave č. ZPS/2008/07513/GEE/II/2328 zo dňa 28. októbra 2008. Je splnená aj podmienka uvedená v treťom bode, teda že žalobca následne vypúšťa „použitú“ podzemnú vodu do podzemných vôd. Uvedené dve skutočnosti nie sú medzi účastníkmi konania sporné. V tejto súvislosti je však potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že žalobcom „použitá“ podzemná voda je vypúšťaná naspäť do podzemných vôd teplejšia, ako je

čerpaná (táto skutočnosť medzi účastníkmi tiež nie je sporná). Pri vypúšťaní použitej vody naspäť do podzemných vôd už teda ide o **odpadovú vodu**, definovanú ako vodu použitú v obytných, výrobných, poľnohospodárskych, zdravotníckych a **iných stavbách a zariadeniach** alebo v dopravných prostriedkoch, pokiaľ má po použití zmenenú kvalitu (zloženie alebo **teplotu**), ako aj priesakovú vodu zo skládok odpadov a odkalísk; odpadová voda môže byť splašková, priemyselná a komunálna; za použitú vodu sa nepovažuje voda vypúšťaná z rybochovných zariadení, rybníkov a vodných nádrží osobitne vhodných na chov rýb (§ 2 písm. j/ zákona č. 364/2004 Z. z., rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia v Bratislave č. ZPS/2008/07513/GEE/II/2328 zo dňa 28. októbra 2008). Žalobca vypúšťa odpadovú vodu do podzemných vôd prostredníctvom vsakovacích studní. Zákon č. 364/2004 Z. z. však v ustanovení § 79 zaviedol poplatky za vypúšťanie odpadových vôd do **povrchových vôd**, nie do podzemných vôd (*povrchovými vodami sú vnútrozemské vody okrem podzemných vôd, brakické vody a pobrežné vody; povrchové vody vo vzťahu k chemickému stavu podľa § 4a ods. 6 výnimočne zahŕňajú aj výsostné vody; povrchovými vodami sú aj vody, ktoré sa vyskytujú na území chránenom pred zaplavením pri povodni a ktoré nemôžu pri zvýšenom vodnom stave vo vodnom toku odtekať prirodzeným spôsobom - § 3 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z. z.*). Na druhej strane však ustanovenia § 17 ods. 1 písm. d/, § 21 ods. 1 písm. c/, § 36, § 37, § 62 ods. 2 písm. a/, § 66 ods. 6, § 74 ods. 1 písm. e/, § 77 ods. 1 písm. b/ zákona č. 364/2004 Z. z. rozlišujú medzi vypúšťaním odpadových vôd do povrchových vôd a do podzemných vôd. Preto, ak by bolo úmyslom zákonodarcu zaviesť poplatky za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd aj do **podzemných vôd**, bolo by to *expressis verbis* uvedené v ustanovení § 79 citovaného zákona ako aj v ustanoveniach nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z., a to rovnakým spôsobom ako v ustanoveniach uvedených v predchádzajúcej vete. Poplatkovú povinnosť (ako aj iné povinnosti) možno uložiť len zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd; medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). S prihliadnutím na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky preto správny orgán ani súd nemôže vysloviť a založiť poplatkovú povinnosť žalobcu za vypúšťanie odpadových vôd do podzemných vôd, ktoré neukladá zákon, medzinárodná zmluva podľa čl. 7 ods. 4 ústavy ani nariadenie vlády podľa čl. 120 ods. 2 ústavy.

Spornou otázkou medzi účastníkmi konania teda zostáva posúdenie pojmu „energetické využitie“ podzemnej vody. Ako krajský súd správne konštatoval, zákon č. 364/2004 Z. z. ani nariadenie vlády č. 755/2004 Z. z. nedefinujú pojem energetické využitie podzemnej vody. V ustanovení § 2 písm. ak) je definované len využívanie vody, ktorým sa rozumie vykonávanie činností v rámci vodohospodárskych služieb a činností spojených s akoukoľvek ľudskou činnosťou, ktoré majú významný dopad na stav vôd (legislatívnou skratkou je ďalej len „nakladanie s vodami“, bližšie k tomu § 17 zákona); energetickou vodou je voda odobratá na účely využitia jej hydroenergetického potenciálu (§ 2 písm. ai/ zákona č. 364/2004 Z. z.). Pri absencii zákonnej definície je nevyhnutné vychádzať z gramatického, logického, systematického a teleologického výkladu uvedeného pojmu. Pojem „energia“ je definovaný ako sila schopná vykonávať prácu; ako jedna z foriem hmoty; pojem „energetika“ priemyselné odvetvie vyrábajúce energiu, najmä elektrickú – z neho potom pojem „energetický“; pojem „využit“ je definovaný ako použiť úplne pre svoju potrebu, zužitkovať vo svoj prospech, synonymami sú slová použiť, užiť, upotrebiť, aplikovať (Krátky slovník slovenského jazyka. 4., doplnené a upravené vydanie. Redigovali: J. Kačala – M. Pisárčiková – M. Považaj. Bratislava: Veda 2003; Synonymický slovník slovenčiny. Tretie vydanie, Veda 2004). Slovník slovenského jazyka (Hlavný redaktor dr. Štefan Peciar, CSc. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 1959) definuje pojem „energia“ ako schopnosť hmoty vykonávať prácu aj ako mieru pohybu hmoty; pojem „energetika“ predstavuje náuku o využití rôznych druhov energie v technike a v hospodárstve, výrobu rôznych druhov energie; pojem „využit“ je chápaný ako použiť úplne pre svoju potrebu, zužitkovať vo svoj prospech – z neho potom podstatné meno „využitie“.

Pod pojmom „energetické využitie“ teda možno rozumieť využitie, zužitkovanie energetického potenciálu určitej hmoty (v tomto prípade podzemnej vody) v prospech konkrétneho subjektu. V predmetnej veci potenciálom hmoty možno chápať teplo, resp. tepelnú energiu podzemnej vody ako vnútornú energiu, ktorú teleso prijme alebo ju odovzdá pri tepelnej výmene inému telesu, pričom teplo si vymieňajú iba telesá s rôznou teplotou.

Zákon č. 364/2004 Z. z. však v ustanovení § 79 ods. 3 písm. i/ nerozlišuje medzi formami energetického využitia podzemnej vody, t.j. medzi odovzdaním a prijatím tepelnej energie, ktorú má podzemná voda, inému telesu; jediným kritériom je, že sa musia následne vypúšťať do podzemných vôd a že nejde o odber geotermálnej vody. Na druhej strane,

zákonodarca vyčlenením geotermálnej vody (u ktorej sa predpokladá, že bude využívaná na odovzdanie tepelnej energie inému telesu, teda že bude využívaná na vykurovanie) z poplatkového oslobodenia určitým spôsobom rozlišuje medzi odovzdaním a prijatím tepelnej energie, aj keď veľmi vágne a nejasne, pretože aj ostatná podzemná voda (nielen geotermálna voda) môže byť využívaná na vykurovanie. Zákonodarca v uvedenom prípade spôsobil nejasnosť právnej úpravy, ktorá však nemôže byť na ťarchu individuálneho subjektu. Opätovne Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány (teda aj správne orgány a súdy) môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Keďže zákon v citovanom ustanovení nerozlišuje medzi jednotlivými účelmi energetického využitia podzemných vôd (príjem alebo odovzdanie energie, resp. tepla), nie je to možné rozlišovať ani v individuálnom správnom akte (rozhodnutí) orgánu verejnej správy. Zákon č. 364/2004 Z. z. oslobodzuje subjekty od platenia poplatkov v prípade odberu podzemných vôd na účely ich energetického využitia, za podmienky, že sa následne vypúšťajú do podzemných vôd (s výnimkou odberov geotermálnych vôd), preto nie je na mieste ani aplikácia nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z., ktoré upravuje jednotlivé poplatky za odbery povrchových, podzemných, geotermálnych vôd, vypúšťanie odpadových vôd.

Neobstojí preto argumentácia žalovaného, že po použití má voda vyššiu teplotu, a preto má byť vyrubený poplatok za odber podzemnej vody podľa § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z., pretože už ide o odpadovú vodu, za ktorej vypustenie sa platí poplatok podľa iného ustanovenia zákona č. 364/2004 Z. z., a to § 79 ods. 4. Podmienkou však je, aby odpadová voda bola vypúšťaná do povrchových vôd a nie do podzemných vôd (bližšie k tomu cit. ustanovenia § 2 písm. j/ zákona č. 364/2004 Z. z. a výklad uvedený vyššie).

V prípade posúdenia správnosti aplikácie Usmernenia MŽP SR Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že usmernenie MŽP SR je interným právnym predpisom, nie je všeobecne záväzná, nakoľko nebolo publikované v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, nemôže o ňom platiť nevyvrátiteľná domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa týka (a contrario § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov). Interné predpisy orgánov verejnej správy smerujú dovnútra daného systému verejnej správy. Zaväzujú len podriadené útvary, nie subjekty mimo týchto útvarov, sú prejavom vôle nadriadených k podriadeným vo vzťahoch hierarchie

jednotlivých útvarov. Krajský súd postupoval správne, keď usmernenie MŽP SR nezohľadnil. Usmernenie MŽP SR nemožno chápať ako výklad ustanovenia § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z., pretože ide o konkretizáciu, resp. založenie povinnosti platiť poplatky za odber podzemných vôd, ktoré zákonodarca nepredpokladal a zákon neupravuje. Pričom povinnosti, ako bolo uvedené vyššie, možno uložiť len zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd; medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Nariadenie vlády č. 755/2004 Z. z. nemožno chápať ako nariadenie podľa čl. 120 ods. 2 ústavy (tzv. aproximačné nariadenie vlády, ktoré je vláda oprávnená vydávať na vykonanie Európskej dohody o pridružení uzatvorenej medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na strane jednej a Slovenskou republikou na strane druhej a na vykonanie medzinárodných zmlúv podľa čl. 7 ods. 2 ústavy), pretože ide o nariadenie vlády vydané podľa čl. 120 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na vykonanie zákona a musí byť vydané v jeho medziach. Na základe uvedeného a s dôrazom na preskúmvanie **zákonnosti** postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy (teda preskúmvanie súladu postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy so zákonom a všeobecne záväznými právnymi predpismi vyššej právnej sily) ani Najvyšší súd Slovenskej republiky neprihliadol na usmernenie MŽP SR.

Podľa názoru odvolacieho súdu, zhodne s názorom prvostupňového súdu, žalovaný správny orgán a prvostupňový správny orgán vec nesprávne právne posúdili, keď nezohľadnili znenie ustanovení § 79 ods. 3 písm. i/ zákona č. 364/2004 Z. z., čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nevykladali ich vo vzájomnom kontexte. Postup a rozhodnutie krajského súdu je preto po skutkovej a právnej stránke správne. Jeho rozhodnutie nevykazuje znaky arbitrárnosti, so všetkými pre vec dôležitými skutočnosťami sa vysporiadal v súlade s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Vychádzajúc z uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 196/2009-130 zo dňa 20. apríla 2011 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 196/2009-151 zo dňa 7. júla 2011 ako vecne správny (§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 130,99 €. Pri výpočte náhrady trov konania vychádzal z § 11 ods. 4, § 14, § 15 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Výška trov konania pozostáva z nasledovných úkonov právnej služby.

- vyjadrenie z 23. septembra 2011 k odvolaniu žalovaného – 123,58 € (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky),
- režijný paušál za rok 2011 – 7,41 € (§ 15 písm. a/ vyhlášky).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, dňa 19. septembra 2012

JUDr. Elena Kováčová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Peter Szimeth